

۲۰۱۶/۰۳/۰۴

ملالی موسی نظام

ثبت اسناد تاریخ معاصر افغانستان در کتابخانه کانگرس امریکا

بعد از انتشار این خبر مهم فوق در جرائد افغانی، بتاريخ ۲۱ فیروری امسال، بصورت مختصر ذریعہ «هادی نیلی» خبر نگار بی بی سی در واشنگتن هم چنین بیان گردید:

«سه شنبه یک مرکز رسانه بی افغانستان، مجموعه ای از صد هزار عکس و سلاید و صد ها ساعت فیلم از تاریخ معاصر افغانستان را به کتابخانه کانگرس امریکا هدیه داد؛ مجموعه ای که چند دهه اخیر افغانستان را روایت می کند. این مجموعه را مرکز منابع رسانه ای یا نشرات افغانستان به ریاست حاجی داوود، روزنامه نگار کهنه کار افغان، در سال های اخیر تنظیم کرده و حالا یک نسخه دیجیتال از آن را به کتابخانه کانگرس امریکا هدیه داده است.»

قبل از اینکه به تشریح چگونگی این اقدام واقعاً با ارزش و عالی بپردازیم، خوب است نظر مختصری به چگونگی موجودیت، فعالیت، اهمیت و محتویات کتاب خانه کانگرس امریکا، این بزرگترین مرکز فرهنگی و مطبوعاتی جهان بیندازیم:

Library of Congress - یا مجموعه عمارات کتابخانه کانگرس ایالات متحده در مقابل عمارت باشکوه پارلمان - خانه نمایندگان و سنای امریکا قرار دارد که این مجتمع علمی و تحقیقاتی قدیمترین مرکز فرهنگی در خاک امریکا بوده و بزرگترین کتابخانه در نوع خود از نظر ذخایر و محتویات ارزشمند کلتوری و فرهنگی آموزشی روز افزون، در جهان می باشد.

کلکسیون های مطبوعاتی کتابخانه کانگرس امریکا جنبه جهانی داشته و مختص به آثار این سرزمین نبوده بلکه هیچ نوع محدودیتی از نگاه پذیرش منابع ارزشمند ممالک دیگر که معلومات وسیع و همه جانبه داشته باشد، در آن موجود نیست. آثار این مرکز بزرگ مجموعاً ۴۵۰ السنه عالم را احتواء می نماید و باور نمایم که کتب و آثار گوناگون معلوماتی و آموزنده ای که سالانه در آن وارد، پذیرفته و آرشیف میشود، دو بر سه آن به لسان های غیر انگلیسی می باشند.

کتابخانه کانگرس امریکا بعد از ۱۱ سال اقامت موقتی در شهر های نیویارک و فیلادلفیا، در حدود سال ۱۸۰۰ میلادی به شهر واشنگتن انتقال داده شد، آقای «جان جی باکلی» اولین کتابدار - لیبرریان این تشکیل یا انستیتوت فرهنگی محسوب می گردد. کتابخانه کوچک کانگرس تقریباً در تمام سالهای قرن ۱۹ در عمارت پارلمان امریکا قرار داشت. در اوایل این قرن بیشترین آثار اصلی کتابخانه توسط انگلیس ها در جریان جنگ های ۱۸۱۲ - ۱۸۱۴ میلادی تلف گردید.

برای تنظیم دوباره و بدست آوردن اکثر کتب از بین رفته، در سال ۱۸۱۵، کتاب خانه اقدام به خریداری کلکسیون شخصی رئیس جمهور «تامس جفرسن» را که بالغ بر ۶۴۸۷ جلد کتاب می شد، نمود.

بین سال های ۱۸۸۰ - ۱۸۹۴ عمارت جدیدی مقابل تعمیر پارلمان امریکا احداث گردید که این بنای اولی دارای تالار ها و دهلیز های نهایت باشکوه بوده و با نقاشی های هنری عالی و زیبا تزئین گردیده است. بعد ازین تاریخ چنین مرکز مهم فرهنگی و مطبوعاتی با سرعت زیادی انکشاف نموده و بزرگ گردید، طوریکه بعد ها دو عمارت دیگر وابسته به آن در همان منطقه به وجود آمد.

با وجودیکه مرکز چنین گنجینه های آموزشی همواره به روی عوام باز است، ولی تنها مأمورین عالیرتبه با شرائط خاصی هستند که حق استفاده از آثار آنرا در بیرون عمارت داشته می توانند. این قلم به منظور همراهی با مهمانان و دوستان هموطن و البته گاه گاهی هم برای بدست آوردن معلومات آفاقی در زمینه های گوناگون، خاصتاً معلوماتی در مورد قضایای افغانستان که مثلاً جدال و نظریات مختلفی در زمینه آن موجود گردد، سری به عمارت اولی کتابخانه کانگرس که

آرشیف های «شرق میانه و افغانستان» در آن قرار دارد، میزیم و از چنان دنیای معرفت و آموزش فیض میبرم.

در حدود ده سال قبل که موضوع اسم اصیل و با مفهوم «پوهنتون» منحصت مرکز تعلیمات عالی در افغانستان با سفسطه سرایی های وابستگان به جمهوری آخوندی در تعویض آن با اسم منتخبه غیر ضروری «دانشگاه» در ایران، با جنجال های تحریک آمیز آشکارا مطرح گردید، سری به آرشیف افغانستان در کتابخانه کانگرس «*» زدیم و در آنوقت از طریق استعمال «میکرو فیش» معلوماتی بدست آمد که قدامت استعمال «پوهنتون» را در افغانستان، نسبت به انتخاب نام «دانشگاه» منحصت مرکز تعلیمات عالی در ایران، به ثابت می نمود. برای اثبات موضوع دقیقاً به خبری در روزنامه ملی انیس برخوردارم که در جریان پروگرام محفلی که در سال های ۵۰ میلادی در ریاست «د میرمنو تولنه» دایر گردید، کلمه وزین و با مفهوم «پوهنتون کابل» مطرح و استعمال گردیده بود که یقیناً ثابت می ساخت که انتخاب این اسم برای مراکز تعلیمات عالی در افغانستان مدت ها قبل از آن تاریخ هم مروج بوده و صورت گرفته است.

بهر حال، جریان مختصر اقدام بی سابقه و نهایت ارزشمند تنظیم مجموعه تاریخ معاصر افغانستان، چنین است که تهیه این پروژه عالی معلوماتی به اثر اهتمام و زحمات بیشاییه ژورنالیست فعال افغان محترم «حاجی داود» با جمع آوری و ترتیب آثار ثبت شده، تحریری و آرشیف شده گوناگونی در احوال مردم افغانستان در دهه های اخیر منحصت اسناد تاریخ معاصر و مستند، صورت گرفته است. در اعلام و معرفی این اقدام قابل قدر، محترم «حاجی داود» بیان میدارد که اکثر معلومات جمع شده در کست هایی صورت گرفته که دوام شان بین ۳۰ تا ۵۰ سال بیشتر نبوده است، در حالیکه برای تهیه پروژه جدید بصورت دیجیتال هارد کاپی هایی تهیه گردیده که اقلأ ۱۵۰ سال عمر خواهند داشت. این مجموعه بینظیر معرفی و روایت جامعه معاصر افغانستان جنگ زده که شامل عکس ها، فیلم ها، سلاید ها و صدا می باشد، در حدود ۱۲۰۰ فیلم، صد هزار عکس و سلاید و ۵۰۰ ساعت صدای ثبت شده را احتواء می نماید و باید گفت که چنین تحفه عالی به کتابخانه کانگرس امریکا، منبعد میزبان ژورنالیستان، محققین، متعلمین، محصلین و مراجعه کنندگان گوناگون خواهند بود.

محترم «حاجی داود» بیان میدارد که این تحفه برارنده به سه لسان پشتو، دری و انگلیسی در دسترس قرار می گیرد و البته زمانیکه موضوع حق مؤلف در افغانستان قانوناً رعایت گردد،

کاپی های آن هم چنان به رادیو تلوزیون ملی افغانستان و پوهنتون های کشور و کتابخانه های دولتی، تقدیم خواهد شد.

یکی از مأمورین کتابخانه کانگرس ضمن اظهار سپاس و ممنونیت از دریافت چنین مجموعه مفصل تاریخ معاصر افغانستان اظهار داشت که در حقیقت کتابخانه در مورد حیات مردم افغانستان و معلومات آفاقی درین زمینه ها، منابع کافی در اختیار نداشت و ارسال و دریافت چنین منابع مفصل آموزش به سیستم دیجیتال برای معلومات عمومی، نهایت ارزنده و مهم می باشد. این معلومات که تاریخ معاصر و حیات مردم افغانستان را در بر میگیرد، در حقیقت تمام اقشار ملت افغان را از دور ترین نقاط مملکت احتواء مینماید. مأمور کتابخانه مذکور که این مجموعه مهم را خاص و استثنایی خوانده است، تصریح می نماید که شناخت اجتماعات گوناگون افغانی برای مراجعین کتابخانه بزرگ کانگرس، نهایت آموزنده و دلچسپ می باشد.

تهیه این مجموعه معلوماتی اجتماعی و تاریخی به مصرف نیم ملیون دالر که از جانب امریکا پرداخته شده است، در مدت هفت سال و تلاش مبرم آقای «حاجی داود» و تیم کاری وی صورت گرفت که دیجیتال نمودن آن سه سال اخیر آنرا احتواء نمود.

***-نوت:**

خبر روزنامه ملی انیس را در مورد مجلس ریاست «دمیرمنو تولنه» در سال های ۵۰ میلادی، انشاء الله بزودی از مضمون وابسته به آن دستیاب و تقدیم خوانندگان محترم خواهم نمود. تهیه شده از منابع خبری مطبوعات افغانستان و بی بی سی.

پایان